#YAP

Young Adult Prize

Juryrapport 2023

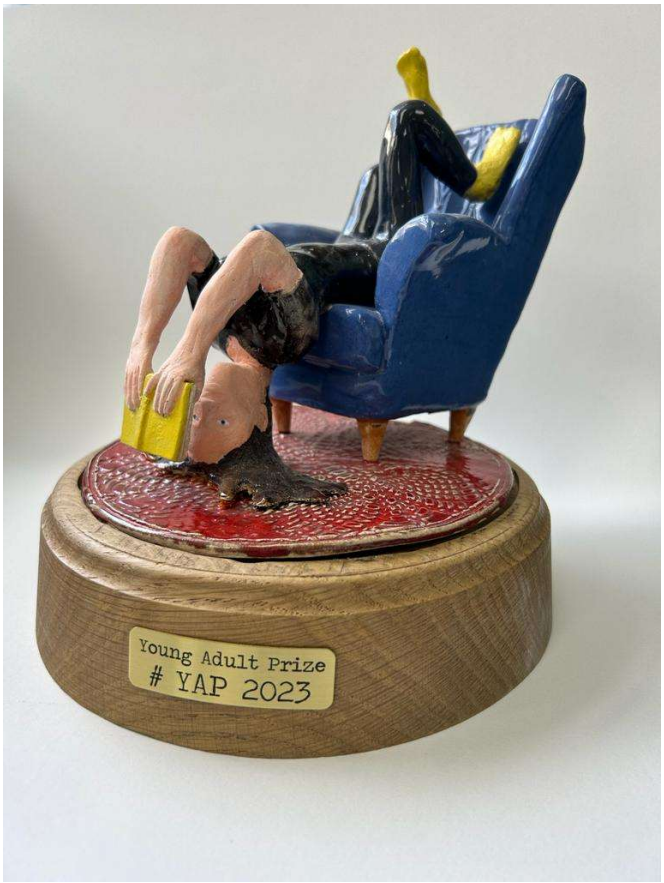

Inleiding juryrapport #YAP 2023

Dit jaar wordt voor de tweede keer de #YAP (Young Adult Prize) uitgereikt, de prijs voor het beste christelijke youngadult-boek. Welke auteur sleept deze prijs dit jaar in de wacht?

Zes titels, zes verschillende verhalen van twee vrouwelijke en vier mannelijke auteurs, onder wie één debutant, namelijk Adriaan Volk.

De juryvergaderingen vonden online plaats, niet meer vanwege corona, maar om te voorkomen dat we telkens moesten pendelen tussen Zwolle, Nunspeet, Hardenberg en Dordrecht.
Anders dan voorheen vergaderden we niet 's avonds, maar overdag, en dan het liefst 's ochtends. We probeerden de vergaderingen maximaal anderhalf uur te laten duren. Onze ervaring is dat de scherpte na negentig minuten echt wel weg is.
De vijf juryleden hebben allemaal een eigen visie op de boeken, gevormd op basis van achtergrond, werkzaamheden en/of geloofsbeleving. Vanuit die verscheidenheid waren de gesprekken tijdens de vergaderingen boeiend, leerzaam en altijd respectvol.

Het aanbod was weer divers. Zo waren er twee historische boeken: één over het begin van de Tachtigjarige Oorlog rond 1568 (*Alleen maar verliezers, Janwillem Blijdorp, Gebr. Koster*) en één over Mossad-acties na de Tweede Wereldoorlog (*Operatie Noa, Bert Wiersema, Mes*). Verder bestond het aanbod uit twee hedendaagse verhalen vanuit het perspectief van een jongen (*Crash, Hans Mijnders, Columbus* en *Later als ik vliegen kan, Adriaan Volk, KokBoekencentrum)* en twee meidenboeken (*Dat maak ik zelf wel uit!, Anja Bout-Monteau, De Banier* en *Help! Herrie in huis, Mirjam Schippers, De Banier*).

Wat maakt een boek nou een goedgeschreven, christelijk youngadult-boek? Met die vraag hebben we ons de afgelopen maanden beziggehouden.

Alle boeken zijn uitvoerig besproken en van alle kanten bekeken. Toch blijft het beoordelen ervan een kwestie van appels met peren vergelijken. De kwaliteit verschilt van boek tot boek. Soms rammelt het perspectief of rijst de vraag of het wel een echt youngadult-boek is. Verder besteedt de ene uitgever meer aandacht aan de boekverzorging dan de andere.

Ook de dikte van de boeken verschilt nogal. Maar liefst drie van de zes boeken tellen meer dan 250 pagina's. Voor echte boekenwurmen is dat natuurlijk geen probleem. Voor minder fanatieke lezers kan het echter een behoorlijke drempel zijn. Het aantal pagina's hoeft trouwens niets te zeggen over de kwaliteit van het verhaal. De jury is zelfs van mening dat een paar 'pillen' minder lijvig hadden mogen zijn. Als er delen waren geschrapt, was de inhoud er niet om veranderd. Wollig taalgebruik en overtollige, niet goed uitgewerkte zijpaden halen de vaart uit het verhaal en kunnen ervoor zorgen dat lezers afhaken.

Serie
Maar liefst vier titels maken onderdeel uit van een serie. Uitzonderingen daarop zijn *Crash* en *Later als ik vliegen kan*.
Dat maak ik zelf wel uit! is het vierde en tevens laatste deel van de meidenserie *Girls' alert*, *Operatie Noa* is deel 2 van de serie *Spectaculaire acties van de Mossad, Help! Herrie in huis* deel 3 van de serie *Samen!* en *Alleen maar verliezers* het eerste deel van *Opstand in de lage landen.*
Dit geeft wel aan dat series erg populair zijn onder jongeren. Zodra ze een boek goed vinden, willen ze het volgende deel ook hebben. Dan treedt het zogenaamde 'serie-effect' in werking.

Aangezien de juryleden de voorgaande delen van de langer lopende series niet hadden gelezen, waren sommige verhaallijnen niet meteen helder. Gelukkig werd meestal uit de context wel duidelijk hoe de vork in de steel zat.

Doelgroep
De verscheidenheid in het aanbod werd ook duidelijk in het uiterlijk van de boeken. Op de stapel lagen drie paperbacks en drie hardcovers, elk met een geheel eigen uitstraling. Het omslag en de flaptekst zijn daarbij van groot belang, vooral voor de doelgroep youngadult. Beide elementen moeten meteen aanspreken, nieuwsgierig maken. Volgens de jury slaagden sommige omslagen en flapteksten daar beter in dan andere.
Tijdens het lezen en beoordelen ontdekte de jury toch nog behoorlijk wat fouten. Het ging daarbij vooral om interpunctie- en typfouten, die er tijdens de redactieronde uit hadden moeten worden gehaald. Verder was er sprake van onduidelijke perspectiefwisselingen en leken sommige verhalen aan het eind te zijn afgeraffeld. De jury blijft benadrukken dat het belangrijk is dat alles klopt, anders haken lezers af, vooral bij deze doelgroep.

Beoordelingscriteria
Waar letten we bij de beoordeling op? Op alles! Uiterlijk, lettertype, regelafstand, hoofdstuktitels, verwijzingen naar verklarende woordenlijsten, diepere laag, humor, verhaallijn, illustraties, taal- en spelfoutjes. Elk element is grondig bestudeerd en deskundig beoordeeld.

De volgende criteria vormden daarbij onze leidraad:
- Omslag: Ziet het omslag er aantrekkelijk uit, geeft het de inhoud van het verhaal goed weer?
- Titel: Is de titel pakkend, maakt hij nieuwsgierig, is hij niet te lang, geeft hij goed de inhoud van het verhaal weer?
- Opbouw van het verhaal: Is die evenwichtig, is het verhaal af, is het een aaneenschakeling van gebeurtenissen, wordt er toegewerkt naar een plot, zit er een diepere laag in?
- Taalgebruik: Sluit het taalgebruik aan bij de doelgroep, lopen de dialogen soepel?
- Karakters: Zijn de karakters geloofwaardig, maken ze een ontwikkeling door, zijn ze herkenbaar voor de lezer?
- Christelijk element: Is dit wel of niet aanwezig en zo ja, op welke manier?
- Illustraties: Zijn ze wel of niet aanwezig en zo ja, voegen ze iets toe aan het verhaal, passen ze bij de tekst?
- Leesbeleving: Word je meteen het verhaal ingetrokken of duurt het even voordat je ‘in het verhaal zit’?

Op basis van bovenstaande beoordelingscriteria hebben we drie titels genomineerd die kans maken op de vakjuryprijs #YAP.

Nominaties en keuze #YAP
We hebben de volgende drie titels genomineerd voor de #YAP 2023:
1. *Alleen maar verliezers* van Janwillem Blijdorp (Noordscheschut), Gebr. Koster.
2. *Crash* van Hans Mijnders (Ridderkerk), Columbus.
3. *Later als ik vliegen kan* van Adriaan Volk (Amsterdam), KokBoekencentrum.

Alleen maar verliezers
De 14-jarige Gerlof woont ten tijde van het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog (1568) in het Groningse Zuidbroek, waar zijn vader een taveerne heeft. De gezinsleden zijn aanhangers van de ‘nije leere’. Dat valt niet goed bij iedereen. Gerlof is al heel lang verliefd op Margien, maar haar vader vindt hem geen goede partij voor haar. Door de oorlogsdreiging verandert er veel in hun leven. Zal het hen lukken om alle beproevingen te doorstaan?

Crash
De 16-jarige Koen ontmoet Wende bij korfbal. Hij begint haar steeds leuker te vinden. Toch snapt hij soms niets van haar stemmingswisselingen: de ene keer vrolijk, de andere keer onzeker en in zichzelf gekeerd. Wanneer Koen en Wende hebben afgesproken om samen naar het museum te gaan, komt Wende niet opdagen. Wat is er gebeurd?

Later als ik vliegen kan
De 22-jarige Bram groeit op in een christelijk dorp. Als hij ontdekt dat hij op jongens valt, wordt zijn leven een worsteling. Daardoor neemt hij een dramatische beslissing: hij neemt een overdosis pillen. Wonder boven wonder overleeft hij dit. Omdat hij zo niet verder kan, besluit hij in therapie te gaan. Zal dit hem helpen om zijn leven op de rails te krijgen?

Top drie
Nadat we alle boeken hadden gelezen en besproken, hebben we onze persoonlijke top drie doorgegeven aan de voorzitter. Daaruit bleek al snel dat er drie boeken topfavoriet zijn, die in weinig opzichten op elkaar lijken. In het ene boek gaat het over homoseksualiteit in een christelijke omgeving, in het andere komt het christelijke element nauwelijks aan bod, en in het derde boek is het christelijke element beschreven in een compleet andere tijd.
Welk aspect geeft de doorslag? Kies je voor het best geschreven boek, kies je voor een boek waarin het christelijke element het duidelijkst naar voren komt of kies je voor het meest toegankelijke boek? Dan hebben we het nog niet eens over het onderwerp 'liefde'. Youngadult is hét genre, waarin liefde en verliefdheid een hoofdrol spelen. Hoe expliciet mag het qua liefdesscènes worden in een christelijk youngadult-boek? Blijft het bij een onschuldige kus en knuffel of kun je daar één of meer stappen verder in gaan? In de christelijke wereld wordt daar heel verschillend over gedacht. Dat maakt de keuze des te lastiger.
Het heeft ons heel wat hoofdbrekens gekost, maar uiteindelijk zijn we er samen toch uitgekomen.

Winnaar
Maar welk boek wint de vakjuryprijs #YAP 2023?
Onze keuze is gevallen op ***Crash*** van **Hans Mijnders (Columbus)**. De auteur heeft een heftig onderwerp als suïcide weten te vatten in een meeslepend, eigentijds verhaal. Het zet je als lezer aan het denken en maakt je ervan bewust dat je actie moet ondernemen als je merkt dat iemand niet lekker in zijn/haar vel zit.

De #YAP-vakjury wil de kwaliteit van christelijke youngadult-boeken verhogen en vernieuwing stimuleren door gericht aandacht te besteden aan goedgeschreven, christelijke youngadult-boeken.

De jury: Dirry van de Grampel, Daniëlle Heerens, Elza Hogendoorn, Henriët Koornberg, Gabriëlle Medendorp.

De winnaar van de #YAP 2023

Titel: Crash
Auteur: Hans Mijnders
Omslagontwerp: BEEEP grafisch ontwerp bno
Uitgever: Columbus

Samenvatting
Koen (16) zit in het examenjaar. Hij ontmoet Wende bij korfbal. Koen is amateurfotograaf en maakt vooral natuurfoto's. Hij trekt er vaak op uit met zijn vriend Ralf. Verder doet hij een leuke fotoshoot met Wende. Toch is Wende vaak niet tevreden over de foto's van zichzelf. Er kan altijd wel iets beter. Koen begrijpt dit niet. Waarom vergelijkt Wende zichzelf steeds met anderen? Samen werken Koen en Wende aan een natuurkalender. Koen maakt de foto's en Wende schrijft de teksten. Ook in haar schrijfwerk is ze regelmatig onzeker en ontevreden. Ondanks dat Koen Wende steeds leuker begint te vinden, vindt hij het lastig om haar gedrag te verklaren: de ene keer vrolijk, de andere keer onzeker en in zichzelf gekeerd. Dan komt de dag dat Koen en Wende samen uitgaan naar een museum. Wende komt niet op de afgesproken tijd bij de trein. Wat is er gebeurd?

Vormgeving
Het omslag is aantrekkelijk voor jongeren. De gele letters van de titel en ondertitel zijn opvallend en steken mooi af bij de donkere tekening van de hoofdpersonen. Deze afbeelding heeft iets fotografisch, wat heel goed past bij het verhaal. In het boek staat dat Koen korte, blonde stekels heeft (p. 3), maar dat is niet uit het omslag te halen.
Het boek is uitgegeven als hardcover. Het bevat geen illustraties, maar deze worden gezien de doelgroep ook niet gemist. Dankzij de geringe dikte is dit boek erg geschikt voor jongeren die terugschrikken van dikke pillen.

Titel
De keuze voor de titel is wat onduidelijk. Er is geen sprake van een crash, het woord komt zelfs niet één keer voor in het verhaal. Het woord zou wel kunnen verwijzen naar de 'crash' in het hoofd van Wende, die lijdt aan manisch-depressiviteit. Maar aangezien zij niet de hoofdpersoon is, zou die verwijzing onlogisch zijn. De ondertitel is wat te sterk verwoord. Koen is nog niet tot over zijn oren verliefd, al begint hij Wende wel steeds leuker te vinden. Toch maken de titel en ondertitel de lezer zeker nieuwsgierig.

Plot en verhaallijnen
Het verhaal leest vlot weg, dankzij de kenmerkende stijl van Mijnders. De centrale verhaallijnen zijn de fotoshoots en het maken van de natuurkalender. Als lezer merk je hier ook steeds meer het tegenstrijdige gedrag van Wende en het onbegrip van Koen.
De auteur bouwt het verhaal mooi op. Wendes gedrag wordt eerst afgedaan als 'typisch' meidengedrag. Ze spijbelt omdat ze rust in haar hoofd nodig heeft. In hoofdstuk 7 is er een

omslagpunt als Wende al een poosje niet meer op school is. Het verhaal werkt duidelijk toe naar een climax, als Koen erachter komt dat Wende niet meer leeft.
Ook hier is Mijnders erg sterk in het weergeven van de emoties die hierbij horen. Al lezend word je meegenomen in het rouwproces, van zowel het gezin van Wende als van Koen.

Vertelstijl
Het verhaal is toegankelijk geschreven, in de tegenwoordige tijd. Mijnders gebruikt eigentijdse taal en door de soepele dialogen leest het boek heerlijk weg. Gevoelens en gedachten zijn heel invoelbaar beschreven, met name als het gaat om verwarring, geschoktheid en verdriet. *Hij kan de woorden niet verdragen, de intens verdrietige blik waarmee Anniek en haar ouders naar de kist kijken...* (p. 123). Daardoor word je één met de hoofdpersoon en laat het verhaal je niet los.
De tekst bevat hier en daar wel wat slordigheidjes.
Enkele voorbeelden:
p. 17: Daar hoeft Wende niet over na te denken. -> perspectieffout. Als lezer zit je in het hoofd van Koen, niet in dat van Wende.
p. 87: Ze is al is een sombere bui -> ze is al in een sombere bui.
p. 104: drie keer het woord 'lopen' in twee zinnen. *Hij loopt naar de douche en een kwartier later loopt hij met zijn camera weer naar beneden. 'Ik ga een eindje lopen.'*
Vervolgens lees je dat hij zijn fiets pakt en wegrijdt.

Karakterisering
Mijnders verstaat zijn vak in dit boek. In simpele bewoordingen schetst hij de karakters van de hoofdpersonen. De belangrijkste personages worden mooi uitgewerkt.
Koen worstelt met de stemmingswisselingen van Wende. Hij is zo'n beetje de enige die in een negatieve bui tot haar door kan dringen. Daar zijn de ouders van Wende erg dankbaar voor. Dit blijkt ook uit het feit dat Koen de afscheidsbrief mag lezen die Wende schreef aan haar ouders.
Wende is een perfectionist, is onzeker, depressief, maar soms opeens ook weer heel vrolijk en uitgelaten.
Het lukt Koen een paar keer om Wende uit haar depressieve bui te halen. Haar sombere gevoelens worden heel duidelijk verwoord in het verhaal.
Op pagina 107 wordt Wende door haar moeder goed gekarakteriseerd, als zij Koen vertelt dat Wende in klas twee al eens in therapie is geweest vanwege haar minderwaardigheidscomplex.

Christelijk element
Het christelijke element komt slechts subtiel aan bod, maar dat is geen gemis.
Het is in kleine dingen terug te vinden, zoals wanneer vader en de tweeling naar de kerk gaan op de zondag na de dood van Wende. Op pagina 122 wordt mooi weergegeven hoe de emotie bij Koen eruit komt. In zijn gedachten is hij steeds met haar bezig: *Geloofde Wende in God? Misschien heeft ze ook aan God wel om hulp gevraagd om van haar depribuien af te komen*.

Conclusie
Hans Mijnders heeft een heftig onderwerp als suïcide weten te vatten in een meeslepend, eigentijds verhaal. De lezer wordt van begin tot eind vastgehouden door zijn boeiende manier van schrijven. Dit verhaal zet je als lezer aan het denken. Het nawoord van psychiater en onderzoeker Bart van den Brink is heel toegankelijk geschreven voor jongeren. Mooi hoe hij benadrukt dat je psychische problemen niet voor jezelf moet houden, maar erover mag en kunt praten; je staat er niet alleen voor.

Info auteur
Hans Mijnders publiceerde zijn eerste boek in 1999. De auteur kiest meestal hedendaagse onderwerpen voor zijn boeken. Hij won zesmaal de EigenWijsPrijs.

Overige nominaties

Titel: Alleen maar verliezers (Opstand in de Lage Landen; deel 1)
Auteur: Janwillem Blijdorp
Omslagontwerp: Roelof van der Schans
Uitgever: Gebr. Koster

Samenvatting
De 14-jarige Gerlof woont ten tijde van het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog (1568) in het Groningse Zuidbroek, waar zijn vader een taveerne heeft. Hij helpt vader vaak en het is de bedoeling dat hij later de taveerne overneemt. Maar door de oorlogsdreiging loopt alles anders. Gerlof wordt eropuit gestuurd om de situatie in Groeninga te peilen. Wanneer het te gevaarlijk wordt in Zuidbroek, vlucht hij met zijn moeder en drie zusjes naar Emden. Zijn vader blijft achter. De taveerne is namelijk gevorderd, zodat er gewonde soldaten kunnen worden verzorgd. Omdat de gezinsleden aanhangers zijn van de 'nije leere' en ze soldaten van de opstandelingen opvangen, wordt zijn vader verraden en de taveerne in brand gestoken. De vader van Margien, het meisje op wie Gerlof altijd al verliefd is geweest, heeft dat op zijn geweten. Gerlofs vader raakt bij de brand ernstig gewond. Gelukkig overleeft hij het door goede verzorging en wordt het gezin na veel omwegen herenigd in Emden. Gerlof en Margien brengen veel tijd met elkaar door en krijgen verkering. Ze zijn van plan om later te gaan trouwen.

Vormgeving
De aansprekende cover in warme kleuren toont belangrijke elementen uit het boek. Het straalt spanning uit. Rechtsonder is te zien dat dit het eerste deel is van de nieuwe historische serie *Opstand in de Lage Landen*. Op de achterflap staat, op een soort perkamenten document, een inleiding op het verhaal over Gerlof. De auteur geeft daarbij ook informatie over de Tachtigjarige Oorlog. Voorin staat een kleine gebiedskaart van de Groninger Ommelanden, evenals een inhoudsopgave. In het boek staan oude begrippen cursief weergegeven. Achterin staat een verklaring van deze begrippen in een alfabetische woordenlijst. Deze is informatief, maar wel erg uitvoerig, vooral met het oog op de doelgroep. Het nawoord heeft niet veel meerwaarde; dit had beter als voorwoord in het boek kunnen staan, dan was de achtergrond van het verhaal meteen duidelijk geworden.
Het boek is uitgegeven hardcover.

Titel
De treffend gekozen titel sluit niet alleen goed aan bij de inhoud van het verhaal, maar ook bij de huidige oorlogsdreiging in Oost-Europa: in een oorlog zijn er alleen maar verliezers! In de tekst wordt enkele keren naar de titel verwezen (p. 75 en 343).

Plot en verhaallijnen
Het boek telt 31 getitelde hoofdstukken en is goed opgebouwd. Het verhaal is deels gebaseerd op historische gebeurtenissen rond het jaar 1568, in de regio tussen Groeninga (Groningen) en het Duitse Emden, in de beginjaren van de Tachtigjarige Oorlog. Blijdorp beschrijft een interessant stuk geschiedenis, dat een boeiend decor vormt voor het fictieve verhaal over Gerlof, zijn ouders en

zusjes en hun belevenissen tijdens de oorlog. Daarbij is er ook ruim aandacht voor Gerlofs liefde voor zijn klasgenoot Margien, op wie hij al tijden verliefd is.
De auteur heeft goed onderzoek gedaan en allerlei elementen uit die tijd erin opgenomen. Direct vanaf het begin is het verhaal al spannend, met de vreemdeling die verstopt moet worden, het spioneren van Gerlof in Groeninga en zijn barre tocht naar huis. Als daarna de oorlog steeds dichterbij komt, denken ze na over vluchten en het vinden van een nieuwe woonplaats, uitlopend op de ontmoeting met Margiens moeder en het redden van Gerlofs vader.

Karakterisering
De karakters van de hoofdpersonen zijn goed uitgewerkt, de lezer ziet ze als het ware voor zich. Er is sprake van karakterontwikkeling. Gerlof ontwikkelt zich tot een verantwoordelijke jongen die opkomt voor zijn familie. Hij moet als spion naar Groeninga, reist in een bootje met zijn moeder en zusjes naar Emden en brengt zelfs zijn zieke vader naar het klooster. Ook al was hij vaak bang, toch zette hij door en vroeg hij God om hulp. Ook bij Margien zie je dit terug. Ze durft voor zichzelf op te komen door van huis weg te lopen. Ondanks hun jonge leeftijd lijken ze al heel volwassen. Gerlofs ouders worden neergezet als dappere, hardwerkende mensen met een groot geloof.

Vertelstijl
Het verhaal start met een spannende dialoog die meteen nieuwsgierig maakt. De belevenissen zijn geschreven in de derde persoon enkelvoud, verleden tijd. De gebruikte taal sluit over het algemeen goed aan bij de tijd, waarin het verhaal zich afspeelt. Een paar uitzonderingen zijn de uitroep *ja, du!* (p. 15) en het hedendaagse woord *sloppenwijk* (p. 55).
Er is regelmatig sprake van perspectiefwisselingen, die niet altijd kloppen of worden aangekondigd. Vanaf hoofdstuk 16 (p. 176) wordt er bijvoorbeeld opeens van perspectief gewisseld naar kapitein Ewoud. De titel maakt die wisseling wel meteen duidelijk. Toch kan zoiets verwarrend zijn voor de lezer.
Het boek telt maar liefst 370 pagina's, dat is wat aan de lange kant voor een youngadult-boek. Hier en daar wordt het verhaal wat langdradig, omdat elke handeling wordt beschreven. Daardoor ontstaat het risico dat lezers afhaken. Het boek had prima kunnen worden ingekort zonder belangrijke elementen kwijt te raken. De tekst bevat enkele slordigheden. Een paar voorbeelden: Philips -> Filips (p. 29); tweelegers -> twee legers (p. 160); dat mijn gasten ik te eten krijgen -> dat mijn gast en ik (p. 194).

Christelijk element
Het christelijke element is nadrukkelijk, maar tegelijkertijd ook heel natuurlijk in het verhaal verweven. De auteur integreert daarbij een stukje kerkgeschiedenis: er is in die periode veel aandacht voor de 'nije leere' van Luther en andere reformatoren: de opkomst van het protestantisme. Regelmatig komt daarbij ook het persoonlijk geloof van de hoofdpersonen naar voren, bijvoorbeeld op pagina 21, als moeder Jenneke duidelijk maakt dat het niet gaat om de 'nije leere', maar om 'de Ware Leer'. Of op pagina 171, waar heer Coenraad vol vertrouwen zegt: *God zorgt voor ons, wat er ook gebeurt*. Je merkt aan alles dat het geloofsvertrouwen bij Gerlof en zijn ouders groot is, ook al hebben ze niet overal een antwoord op.

Conclusie
Blijdorp heeft met *Alleen maar verliezers* een oer-Hollands, historisch youngadult-boek geschreven, dat zowel spanning als een vleugje romantiek bevat. Tegelijkertijd is het, door alle feiten die in het verhaal verwerkt zijn, een boek waar je ook het een en ander van opsteekt. De jury kijkt uit naar het vervolg!

Info auteur
Janwillem Blijdorp werkte tot voor kort bij een boekhandel en is schrijver. Zijn eerste boek *Kampeerders in de knel* verscheen in 1993. Daarna volgden nog ruim tachtig boeken.

	Titel: Later als ik vliegen kan **Auteur: Adriaan Volk** **Omslagontwerp: Studio Jan de Boer** **Uitgever: KokBoekencentrum**

Samenvatting
De 22-jarige Bram Janssen groeit op in een klein, christelijk dorp. Als hij erachter komt dat hij op jongens valt, ontwikkelt hij een paniekstoornis. Langzaam neemt de angst zijn leven over, waardoor hij tot een dramatisch besluit komt: hij neemt een overdosis pillen. Toch overleeft hij het wonderwel. Omdat hij zo niet verder kan, besluit hij een groepstherapieprogramma op Ameland te volgen, in de hoop dat hij leert omgaan met zijn paniekstoornis en zijn homoseksualiteit een plekje kan geven. Eenmaal daar komt hij in een groep terecht met compleet verschillende jongeren, die allemaal met iets anders worstelen. In eerste instantie vindt hij het er niks en wil hij het liefst weer weg, maar geleidelijk aan leert hij omgaan met zijn angst en leert hij meer over zichzelf en sterker in zijn schoenen te staan. Dat heeft niet in de laatste plaats te maken met Dave, die hij daar ontmoet.

Vormgeving
De omslagillustratie van de paperback bestaat uit een blauwe lucht met een paar meeuwen, de zee en twee omhooggestoken voeten met ongestrikte gympen. Dat sfeervolle beeld past enerzijds goed bij de setting van het grootste deel van het verhaal: Ameland. Anderzijds stralen die schoenen met losse veters iets van vrijheid uit, wat aansluit bij de boodschap van het verhaal. De typografie is fris en passend bij het beeld. De spotvernis maakt het geheel extra aantrekkelijk.
Het binnenwerk ziet er verzorgd uit. De tekst is goed leesbaar en heeft een rustige bladspiegel. De geschreven tekst in het verhaal is met een ander, handschriftachtig lettertype weergegeven.

Titel
Later als ik vliegen kan is een goed gekozen, passende titel. Het vliegen komt namelijk vaak terug in het verhaal, in de zin van: vrijheid, eruit willen breken. De ondertitel vat het verhaal kort maar krachtig samen.

Plot en verhaallijnen
Het verhaal begint met een heftige proloog die maakt dat je meteen verder wilt lezen. Het is opgebouwd uit een hedendaagse verhaallijn en eentje bestaande uit fragmenten uit het verleden, die zich hoofdstuk om hoofdstuk afwisselen.
De hedendaagse verhaallijn volgt Bram vanaf het moment dat hij de pillen heeft ingenomen en naar Ameland vertrekt. Je wordt regelmatig meegenomen in Brams hoofd en binnenste; je leest over zijn gedachten en gevoelens en die worden goed en geloofwaardig weergegeven. Daaruit blijkt iets van het inlevingsvermogen van de auteur. Daarnaast krijg je een beeld van de groepstherapie.
De fragmenten uit het verleden zijn chronologisch weergegeven. De hoofdstuktitels, bijvoorbeeld *Achttien jaar eerder/Drie jaar eerder*, maken duidelijk hoe oud Bram op dat moment is. Als deze fragmenten echt als flashbacks zijn bedoeld, is het wel frappant dat ze chronologisch komen, zo is dat in het echt niet. Toch is de keuze hiervoor begrijpelijk, omdat het de leesbaarheid ten goede komt.

Bovengenoemde opbouw werkt goed. Enerzijds leer je Bram steeds beter kennen, ga je beter begrijpen hoe en waarom zijn ontwikkeling is verlopen en hoe hij aan zijn angststoornis is gekomen. Anderzijds lees je hoe hij daarmee probeert om te gaan, het een plekje in zijn leven probeert te geven. Die zoektocht naar zichzelf, zijn eigen ik, is zo beschreven dat je aldoor nieuwsgierig blijft naar wat er volgt. Ook wordt duidelijk gemaakt hoe er vaak wordt gereageerd op homoseksualiteit door de omgeving. En *last but not least*, het bevat een krachtige, tweeledige boodschap: 1) Praat over je problemen/gevoelens en blijf er niet mee rondlopen, want daarmee schiet je niets op. Pas als je open durft te zijn, is er ruimte voor herstel. 2) Je mag zijn wie je bent.

Karakterisering
De hoofdpersoon is Bram. Verder zijn er veel bijfiguren, van Brams familieleden tot de deelnemers aan de therapie.
Hoofdpersoon Bram komt geloofwaardig over, mede doordat je een inkijkje krijgt in zijn binnenwereld. Bovendien ontdek je door het verhaal heen hoe hij zich heeft ontwikkeld; het verhaal heeft ook een zeker coming-of-age-gehalte. Je krijgt het gevoel dat je hem goed leert kennen.
De andere personages zijn daarentegen enigszins stereotiep, doordat ze wat overdreven worden neergezet; ergens zijn het bijna typetjes. Ze hadden wat beter uitgewerkt kunnen worden. Tegelijkertijd geldt dat hun eigen verhaal hun wel diepgang geeft. Verder zijn ze fijn eigentijds en deels herkenbaar. Omdat ze zo van elkaar verschillen, voegen ze elk hun eigen kleur toe aan het verhaal.

Vertelstijl
Dit verhaal is om meerdere redenen beslist goedgeschreven te noemen:
Ten eerste is het verhaal erg invoelend geschreven. Dat is deels te danken aan de ik-vorm waarin het geschreven is, maar net zo goed aan de vele inkijkjes in de gedachten en gevoelens. De innerlijke wereld van Bram is knap geschetst. Zijn emoties zijn bijna voelbaar.
Ten tweede door de rake beeldspraak. De gebruikte beelden versterken het beschrevene vaak of maken juist duidelijk wat er niet expliciet wordt gezegd. Om een voorbeeld te geven: *Daarna zal het leven mij weer overvallen als een donkere nacht zonder maan of sterren, waarin de verlossing van de morgen verder weg lijkt dan ooit* (p. 23.) Soms worden de beelden ook wel neergezet alsof ze werkelijk gebeuren. Dat kan vreemd aandoen, en van sommige kun je vinden dat ze wel erg zwaar of dramatisch zijn.
Ten derde door de goede dialogen. Ze lopen goed en komen natuurlijk en geloofwaardig over.
Ten vierde door het eigentijdse taalgebruik. Daardoor spreekt het verhaal de doelgroep des te meer aan.
Er zijn echter ook enkele verbeterpunten:
Uitgebreide beschrijvingen – Met enige regelmaat worden bepaalde dingen erg uitgebreid, te gedetailleerd beschreven. Vooral als het gaat om de natuur, omgeving, spullen en kleding. Vaak heeft dat weinig toegevoegde waarde.
Storende zinsbouw – De zinsbouw is soms wat rommelig of juist zinnen achter elkaar hetzelfde. Zoals op pagina 29. Daar beginnen veel zinnen achter elkaar met ik + werkwoord. Dat is niet zo sterk en werkt irriterend. De auteur had dat eenvoudig kunnen voorkomen door de woordvolgorde aan te passen.
Herhaling – Bepaalde handelingen of beschrijvingen worden (te) vaak herhaald. Zo bonst zijn hart regelmatig, trilt hij veelvuldig en trekken zijn spieren zich meerdere keren samen.
Expliciet – Sommige liefdes- en lustscènes zijn behoorlijk expliciet, wat niet iedereen zal waarderen.

Christelijk element
Het christelijke element speelt een aanzienlijke rol in het verhaal. De auteur laat de worsteling zien van de hoofdpersoon in de kerkelijke cultuur waarin hij zich bevindt. Ook al zal niet iedereen het eens zijn met de uiteindelijke uitkomst van zijn worsteling, het zet de lezer wel aan het denken. Toch lijkt het kerkelijke milieu wat eenzijdig te zijn neergezet. Daar had gedurende het verhaal wat meer

nuance in mogen komen. Het zou zo veel sterker geweest zijn als niet het beeld ‘geloof en homoseksualiteit/andersgeaardheid gaan niet samen’ was geschetst, maar er duidelijk was gemaakt dat er naast die veroordeling door christenen ook acceptatie is.

Conclusie
Later als ik vliegen kan getuigt van het schrijftalent van de debuutauteur. Het verhaal snijdt een actueel thema aan, is beslist goed en invoelend geschreven en bovendien origineel en eigentijds. De meningen zullen erover verschillen of het geschikt is als christelijk youngadult-boek. Het onderwerp leeft ongetwijfeld onder jongeren en hoewel er binnen de christelijke wereld verschillend wordt gedacht over homoseksualiteit, laat dit boek op heldere wijze zien welke worsteling er gaande is. Overigens zal dit verhaal ook volwassenen stof tot nadenken geven.

Info auteur
Adriaan Volk (1989) studeerde aan de Hogere Hotelschool, tegenwoordig werkt hij als tekstschrijver en redacteur. Met zijn debuut *Later als ik vliegen kan* hoopt hij de geestelijke gesteldheid van jongeren beter bespreekbaar te maken en het taboe rond mentale problemen te doorbreken.

De overige titels

	Titel: Dat maak ik zelf wel uit! **Auteur: Anja Bout-Monteau** **Omslagontwerp: Albert Bloemert** **Uitgever: De Banier**

Samenvatting
Hoofdpersoon Maura zit in de derde van het voortgezet onderwijs. Ze staat er niet goed voor, gaat ze wel over naar de examenklas? Ze krijgt een nieuwe klasgenoot: Milan. Hij is anders dan de andere jongens. Vanaf het moment dat ze samen aan een opdracht werken, slaat de vonk over. Ze worden verliefd en steken dat niet onder stoelen of banken. Ze zijn Maura en Milan, M&M. Alleen… Maura's vriendinnen vinden het maar niks. Milan staat compleet anders in het leven dan Maura. Hij rookt, koopt altijd nieuwe kleren, geeft veel geld uit en tot overmaat van ramp drinkt hij veel alcohol, terwijl hij nog maar zestien jaar is. Eerst is Maura heel boos op haar vriendinnen; waarom kunnen ze niet blij voor haar zijn? Maar naarmate de tijd verstrijkt, gaat ze inzien dat ze echt niet bij elkaar passen en dan maakt ze het uit.

Vormgeving
Het omslag is eenvoudig, maar passend, met voorop Maura, die de lezer met een licht uitdagende blik aankijkt. De rode titel valt enigszins weg. De steen met handen erop lijkt wat in de hoek gepropt. In het verhaal blijkt dit een kleine steen te zijn, hoewel de handafdrukken de indruk wekken dat het een enorme kei is. Wel maakt dit duidelijk dat het om een deel van een serie gaat. Het omslag past naadloos bij de rest van de serie.
Ook de achterflap is eenvoudig. Een paar kaders met bijvoorbeeld de thema's waren aansprekender geweest. Het boek is uitgegeven als paperback en zit mooi recht in de band.

Titel
De titel *Dat maak ik zelf wel uit!* past bij de inhoud van het boek en de zelfverzekerde blik van de persoon op de voorkant. Maura wil zelf keuzes maken, maar gaat ook nadenken over wat voor jongen bij haar past. De titel heeft een dubbele betekenis, omdat ze de relatie uiteindelijk zelf uitmaakt.

Plot en verhaallijnen
Het boek telt 21 hoofdstukken zonder titel, consequent geschreven vanuit de ik-persoon Maura. Het verhaal komt snel op gang door de thema's van dit boek te noemen: moeite met schoolwerk, verliefdheid en de kledingindustrie. Ook zonder eerdere delen te hebben gelezen, is alles goed te volgen.
De verhaalopbouw is goed: Maura leert Milan beter kennen, een kleine twijfel wordt benoemd bij het bekijken van zijn profiel, maar ook net zo hard weer weggestopt. Dat heen en weer getrokken worden tussen verliefdheid en twijfel, werkt de auteur langzaam verder uit. De andere thema's passen bij deze tijd, zoals de kledingindustrie, maar ook spanning over school en drankgebruik.
De emotionele spanning in dit boek zit vooral in de relatie tussen Maura en Milan, met als hoofdvraag wat Maura denkt op pagina 135: *Wat ís dit? Wat móét ik ermee?*
Steeds meer komt ze erachter dat de leefwijze van Milan ver af staat van wat zij zelf belangrijk vindt. Dit proces is mooi en invoelend beschreven.

Karakterisering
Maura wordt neergezet als stoer vanbuiten, maar gevoelig vanbinnen. Verder is ze serieus bezig met school. Deze eigenschappen komen terug in hoe ze omgaat met wat er op haar pad komt. Milan is een tegengesteld karakter, wat goed werkt in het verhaal. Hij leeft zorgeloos en neemt het niet zo nauw. De andere personages zijn iets minder uitgewerkt, maar hebben tegelijkertijd wel hun eigen manieren. Zo wordt Lotte wat clichématig neergezet.

Vertelstijl
Het taalgebruik is toegankelijk. Maura heeft een mooie eigen, wat stoere stem, die in het eerste hoofdstuk duidelijk neergezet wordt. Voorbeelden hiervan zijn *jankbui*, *janker*, *die vrouw van Engels* (p. 5) en *blèrde een van de meiden op de gang* (p. 7). Daarnaast is het taalgebruik eigentijds, met gebruik van woorden als *dramaqueen*, *smilen*, *mega*, *challenge* en *fiksen*. Bij navraag blijkt dat niet alle Engelse termen nog door jongeren worden gebruikt.
Enigszins storend is het veelvuldige gebruik van accenten en hoofdletters om een woord te benadrukken. Voorbeelden hiervan staan op pagina 13: *Uw timing is zóóó niét oké*, en op meerdere plekken op pagina 20. Verder gebruikt de auteur regelmatig clichés, zoals op pagina 160: *fluistert hij met hartjes in zijn ogen*.
Een mooie zin die opviel, was op pagina 51: *De avond kruipt langs het glas van de kassen naar beneden*. Daar zou de jury er meer van willen lezen.
De dialogen zijn soepel geschreven en lezen prettig. Wat betreft het woordgebruik slaat de auteur hier en daar de plank mis. Een paar voorbeelden: *geschoffeld overkomen* (p. 42) en *aten we ons bezwijmd* (p. 87). De jury vraagt zich af of jongeren weten wat deze uitdrukkingen betekenen.
Verder bevat de tekst bevat nog best wat foutjes en slordigheidjes, die er in een extra redactieronde uitgehaald hadden moeten worden.

Christelijk element
Maura groeit op in een christelijk gezin, wat onder andere zichtbaar wordt in twee keer naar de kerk gaan en niet sporten op zondag. Milan gaat naar dezelfde kerk, maar heeft een compleet andere levensstijl. Deze wordt duidelijk afgekeurd, wat herkenbaar zal zijn voor slechts een beperkte groep jongeren, met name vanuit het reformatorische milieu.
Op pagina 158 zitten Maura en Milan samen in de kerk en zijn er plotseling wel erg grootse gedachten over het huwelijk en een drievoudig snoer. De vragen die Maura zichzelf stelt, zijn invoelbaar, maar bieden weinig ruimte voor twijfelende jongeren.

Conclusie
Dat maak ik zelf wel uit! is een vlot meidenboek, dat lekker wegleest. Er worden vragen gesteld en onderwerpen behandeld die tieners met een specifieke christelijke achtergrond zullen herkennen.

Info auteur
Anja Bout-Monteau (1961) begon met schrijven toen zij kinderen kreeg en stopte met werken. Zij schreef onder andere voor Terdege en Gezinsgids. In 2009 publiceerde ze haar eerste jeugdboek. Nu staan er al verschillende youngadult-romans op haar naam.

	Titel: Help! Herrie in huis **Auteur: Mirjam Schippers** **Omslagontwerp: Albert Bloemert** **Uitgever: De Banier**

Samenvatting
Fleur en Fenna moeten erg wennen aan hun nieuwe gezinssituatie. Hun ouders Naomi en Julian zijn een poosje geleden met elkaar getrouwd en sindsdien vormen ze een samengesteld gezin met zeven kinderen. Een grote verandering, waar iedereen het op een bepaalde manier best moeilijk mee heeft. Vooral Fenna moet erg wennen aan de drukte in huis. Ook Fleur vindt het lastig, maar zij wordt tegelijkertijd in beslag genomen door haar vriendschap met klasgenoot Juda. Is ze nou verliefd op hem of niet? En wat vindt Juda er zelf eigenlijk van? Op school is het eveneens een spannende tijd, met de profielkeuze, actiecommissie en lessenmarathon. En dan hebben Naomi en Julian ook nog een onverwacht nieuwtje.

Vormgeving
Het omslag ziet er eigentijds uit. Op de foto staan de twee hoofdpersonen Fleur en Fenna afgebeeld, terwijl ze samen muziek maken. Dit sluit aan bij een scène uit het boek op pagina 62. De foto straalt harmonie uit, maar de gezichten doen wat onnatuurlijk aan. Dit lijkt veroorzaakt door het gebruik van meerdere technieken door elkaar heen. De kleur van de achterflap past goed bij de blauwe kleren van Fenna. De hartjes in de belettering van de titel maken duidelijk dat er liefde in het spel is. De flaptekst geeft enigszins de indruk dat het een verhaal is over Naomi en Julian en hun gezin, terwijl de focus ligt bij Fenna en Fleur. Het boek is uitgegeven als paperback en zit netjes recht in de band.

Titel
De gekozen titel dekt de lading niet helemaal. De focus ligt niet alleen maar op de drukte in huis en speelt niet bij beide hoofdpersonen een rol. Deze titel sluit wel nauw aan bij de titels van de eerdere delen. Dit boek is het derde deel in de serie *Samen*, een serie waarin Schippers een origineel thema uitwerkt, namelijk het samengestelde gezin.

Plot en verhaallijnen
Het boek telt 39 hoofdstukken zonder titel. Voor de lezer die de eerdere delen niet kent, komt het verhaal wat moeizaam op gang. Dit wordt mede veroorzaakt door het grote aantal personen. De lijst met personages voor in het boek is dan ook erg handig. Het verhaal is geschreven in de derde persoon enkelvoud, en in de verleden tijd. Daardoor zit je als lezer minder direct in het hoofd van het personage. Daarbij komt dat de keuze is gemaakt om per hoofdstuk wisselend vanuit het perspectief van Fleur en Fenna te schrijven. Dit maakt het voor de lezer lastig, vooral ook omdat de perspectiefwisseling soms pas later in het hoofdstuk duidelijk wordt. Deze verwarring had kunnen worden voorkomen door de betreffende naam onder de hoofdstuktitels te vermelden. Schippers hanteert een niet al te strakke verhaallijn met veel zijwegen. Dit wordt deels veroorzaakt door de

belevenissen van het grote aantal personages. Maar ook komen er veel thema's aan de orde, zoals Halloween, slavernij, discriminatie, verliefdheid. Deze worden maar heel beperkt uitgewerkt. Wel is het knap hoe juist het thema rouwverwerking op een niet nadrukkelijke, evenwichtige manier in het verhaal is verwerkt. Zo wordt op pagina 92 duidelijk hoe moeilijk de kinderen het hebben (gehad) met de ziektes van hun overleden ouders. Dit ligt heel gevoelig en daar kunnen geen grapjes over gemaakt worden. Ook op pagina 256 komt het aan de orde, als Fleur en Ruben een vertrouwelijk gesprekje hebben, wanneer ze te horen hebben gekregen dat tante Naomi in verwachting is: '*Ik moest aan mama denken', zei Ruben openhartig*. De zwangerschap van tante Naomi wordt wel heel snel onthuld; iets meer *suspense* was hier op z'n plaats geweest en had het boeiender gemaakt.

Karakterisering
De karakters zijn goed en geloofwaardig neergezet en herkenbaar voor de doelgroep. Zowel Fleur als Fenna maken een ontwikkeling door wat betreft het verwerken van verdrietige gebeurtenissen en het accepteren van hun plaats in het gezin. Fenna krijgt meer zelfvertrouwen, ze durft zelfs op te komen voor haar vriendin Rosalie, wanneer een jongen haar discrimineert tijdens een volleybaltoernooi. Fleur gaat meer nadenken over haar relatie met Juda en leert eigen keuzes te maken. Bovendien helpt ze Ruben als hij het moeilijk vindt om erop te vertrouwen dat de zwangerschap van zijn moeder goed zal verlopen.

Vertelstijl
Het taalgebruik is toegankelijk en eigentijds, zonder te populair te zijn. Soms worden grapjes wat te lang doorgevoerd, zoals over de mannengriep (p. 90-91). Af en toe is er weinig taalvariatie. Zo wordt er op pagina 58 twee keer kort achter elkaar het woord *ernstig* gebruikt. Door de keuze van bewoordingen als *oom Julian*, *tante Naomi*, *stiefzusje* wordt duidelijk dat het om een samengesteld gezin gaat. Af en toe is de stijl te uitleggerig, zoals op pagina 225/226: *Omdat de jongere kinderen met z'n vieren waren, hadden ze eigenlijk altijd iemand om mee te spelen.* Ook komen bepaalde uitdrukkingen te vaak in de tekst terug, zoals het rollen van de ogen. Verder wordt het werkwoord *plagen* veel gebruikt.
De dialogen zijn soepel, maar regelmatig wel vrij uitvoerig geschreven. Het verhaal had wellicht wat in kracht gewonnen als er wat meer beschrijving aanwezig zou zijn.
De tekst bevat nogal wat foutjes. Een paar voorbeelden:
p. 16: de lucht zag er dreigend aan -> uit
p. 98: hopelijk zou niemand er niets achter zoeken -> iets
p. 158: hopelijk had niemand haar niet gehoord -> niet moet uit de zin
Jammer dat die fouten er niet zijn uitgehaald tijdens een grondige redactieronde.

Christelijk element
Het christelijke element is heel natuurlijk verweven door het hele boek. Een mooi voorbeeld daarvan is als Fenna het graf van haar moeder bezoekt. Het lijkt alsof ze haar stem hoort als ze nadenkt over de graftekst uit Psalm 103: *Lieve Fenna, als mama gestorven is, mag ze voor altijd leven bij de Heere Jezus. Zul je dat onthouden?* (p. 60-61). Ook wordt er thuis veel gezongen en zijn er gesprekjes over onderwerpen als Halloween en hoe je daar als christen mee omgaat.

Conclusie
Help! Herrie in huis is een leuk en herkenbaar meidenboek, waarin het geloof mooi in het verhaal is verweven. Tieners met een christelijke achtergrond zullen zeker genieten van dit boek.

Info auteur
Mirjam Schippers (1993) begon al op jonge leeftijd met het schrijven van verhalen. In 2005 verscheen haar debuutroman en inmiddels heeft zij verschillende youngadult-romans gepubliceerd.

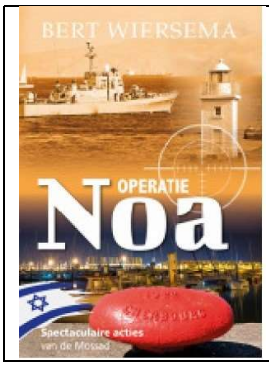

Titel: Operatie Noa
Auteur: Bert Wiersema
Omslagontwerp: Vanderperk Groep
Uitgever: MES

Samenvatting
Mordechai Limon is 23 jaar en op zee actief om Joden in het geheim naar Israël te brengen. Hij staat bekend vanwege zijn moed en om die reden wordt hij gevraagd bij de marine te komen. Ook daar voert hij gewaagde operaties uit. Na een aantal jaar vertrekt hij als burger naar New York om daar een leven op te bouwen. Maar dan benadert de Mossad hem en wordt hij gevraagd om als diplomaat te helpen bij het in bezit krijgen van kanonneerboten. Om dat voor elkaar te krijgen, moet Mordechai een slim plan bedenken. Ondanks allerlei tegenslagen lukt hem dit uiteindelijk.

Vormgeving
Het omslag toont enkele belangrijke elementen uit het verhaal, zoals de plaats waar het zich deels afspeelt, marineschepen en de vlag van Israël. De achterflaptekst bevat meer geschiedenis dan informatie over het verhaal. De hoofdpersoon Mordechai wordt er geen enkele manier in genoemd. Ook wordt er veel ruimte ingenomen door de inhoud van het voorgaande deel. Dit had beter een plek kunnen krijgen in het boek zelf. Het boek is uitgegeven als hardcover.

Titel
De titel *Operatie Noa* kan jongeren die van actie houden wellicht nieuwsgierig maken, maar is tegelijk ook wat saai. De titel en het vizier verhouden zich mooi tot elkaar. In de ondertitel wordt duidelijk dat het om een deel gaat van de serie *Spectaculaire acties van de Mossad*. Er worden geen personages op de voorkant getoond, wat voor deze doelgroep mogelijk aantrekkelijker was geweest.

Plot en verhaallijnen
Het avontuur van Mordechai geeft een beeld van de ontwikkelingen in Israël, zoals onder andere de relatie met de buurlanden. Het verhaal begint met enkele spannende gebeurtenissen, die nodig zijn om te schetsen hoe Mordechai betrokken raakte bij de betreffende operatie. Ze blijven echter wat los van elkaar staan en zijn, nog meer dan de rest, weergegeven als een verslag. Wanneer Mordechai eenmaal bij 'Operatie Noa' betrokken is, volgt de gebeurtenissen zich natuurlijker op.
De foto's van hoofdrolspelers en plekken waar de gebeurtenissen zich hebben plaatsgevonden, zijn een leuke extra. Wel roept het de vraag op: is dit verhaal waargebeurd of een mix van fictie/non-fictie? Daar krijg je als lezer geen antwoord op.
Het laatste stuk van het boek lijkt wat afgeraffeld. Er zitten meer foutjes in de tekst en de gebeurtenissen worden niet echt meer uitgewerkt, terwijl daar nog heel veel spanning in had kunnen worden gelegd.

Karakterisering
Door de beschrijvende stijl vanuit een auctoriale verteller blijft Mordechai op afstand, wat nog meer geldt voor bijvoorbeeld zijn vrouw. Er wordt weinig aandacht geschonken aan de binnenwereld van de personages. Als het wel gebeurt, blijft het oppervlakkig.
Hoewel Mordechai aan het begin van het verhaal 23 jaar is, is hij het grootste deel van het boek 41 jaar en ouder. Dat maakt dit personage minder interessant voor de doelgroep youngadult.

Op pagina 118 wordt de blik ineens gericht op Nehemia en Stephanie. Hun gevoelsleven leren we eigenlijk nog beter kennen dan dat van de hoofdpersoon. Hierdoor krijg je als lezer de indruk dat het perspectief vanaf dat moment naar hen verschuift. Dat is een vreemde keuze.

Vertelstijl
Het hele verhaal bevat weinig dialogen. Dat komt omdat het meer een levensbeschrijving of journalistiek verslag is dan een spannend youngadult-verhaal. Een duidelijk voorbeeld daarvan is te vinden op pagina 30, eerste en tweede alinea.
De dialogen die er zijn, lopen goed en geven het verhaal meer vaart.
Een extra redactieronde was geen overbodige luxe geweest. Het wemelt namelijk van de kleine foutjes. Meteen op de colofonpagina bevat de serienaam een typfout: *Spectaiculaire* in plaats van *Spectaculaire*. Verder zit er in de eerste zin van de index en het voorwoord al een fout: *De de tijd waarover dit boek gaat*. Ook bij de fotobijschriften gaat het regelmatig mis, zoals op pagina 112: Debre -> Debré, en op pagina 162: kanoneerboten -> kanonneerboten.

Christelijk element
Het christelijke element is vooral merkbaar in de pro-Israëlische toon. Israël is het beloofde land en landen die dat tegenwerken, zijn per definitie slecht. De terreurdaden van de Mossad worden positief beschreven, tegenover het negatief handelen van Frankrijk. Iets meer nuance was op zijn plek geweest. Over het persoonlijke geloof van de hoofdpersoon kom je als lezer verder weinig te weten.

Conclusie
Operatie Noa is een verhaal over een niet zo'n bekende periode uit de geschiedenis van Israël en de Mossad. Lezers, niet in het bijzonder jongeren, die van spanning en geschiedenis houden, zullen dit relatief dunne boek graag lezen.

Info auteur
Bert Wiersema (1959) begon zijn schrijverscarrière met de serie *Chris en Jorieke*. Hij heeft zo'n negentig boeken op zijn naam staan en won twee keer de *EigenWijsPrijs*.